

Ruim 800 duizend deelnemers aan arbeidsmarktprojecten EU

DOOR Linda Muller-Geuzinge, Jamie Graham en Jurriën de Jong

Van 2007 tot 2013 namen in Nederland 813 duizend personen deel aan arbeidsmarktprojecten die werden gesubsidieerd door het Europees Sociaal Fonds (ESF). De projecten bereikten vooral werknemers met een lage opleiding.

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) is door de Europese Unie opgericht om personen te helpen hun vooruitzichten op werk te verbeteren, maar ook om de positie van werkenden te versterken. Het ESF-programma richt zich op verschillende doelgroepen waarvan de deelnemers zijn georganiseerd in projecten. Van de start in 2007 groeide het afgelopen programma in Nederland tot 895 projecten met 354 duizend deelnemers in 2011. Vervolgens daalde het aantal deelnemers weer tot 69 duizend personen in 288 projecten bij het einde van het programma in 2013. Het Centraal Bureau voor de Statistiek bracht de afgelopen jaren op verzoek van het Agentschap van het Ministerie van Sociale Zaken de deelnemers in kaart.¹

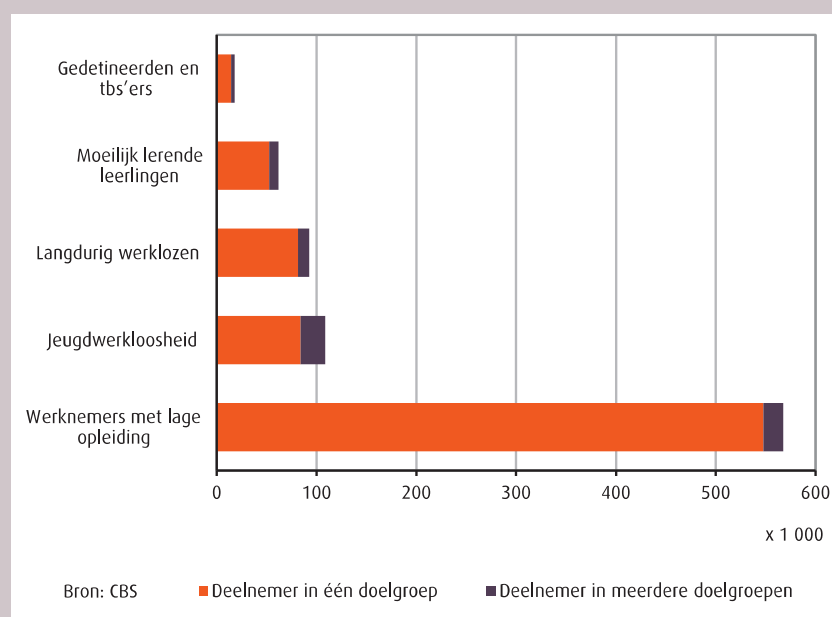
Doelgroepen

In de periode 2007-2013 namen 813 duizend personen deel aan een cursus of opleiding die mede mogelijk gemaakt werd door het ESF. In deze periode was het ESF-programma gericht op vijf doelgroepen. Twee derde van de deelnemers bestond uit werknemers met ten hoogste een mbo-opleiding. De gesubsidieerde projecten waren gericht op het verbeteren van hun arbeidsmarktperspectie-

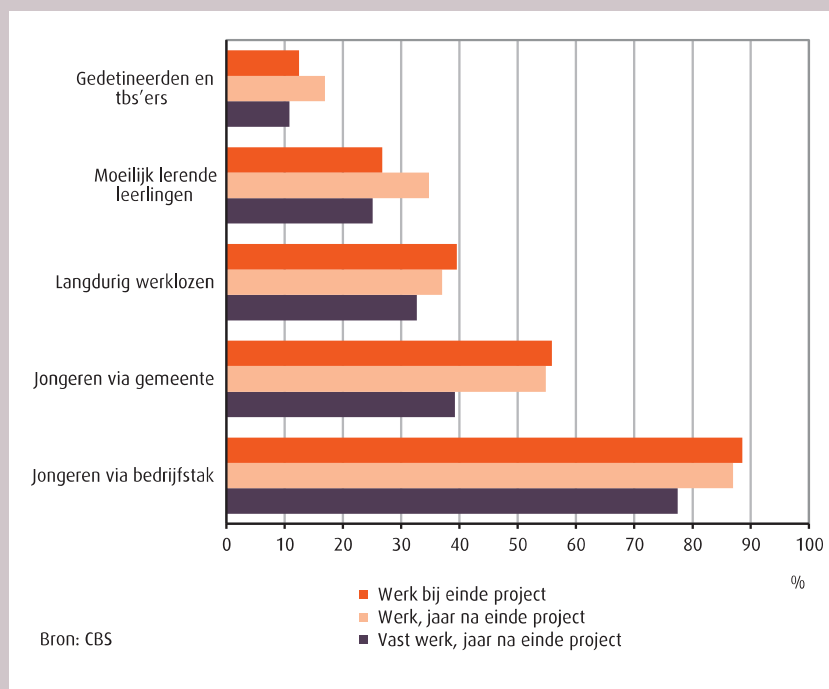
ven door aanvullende opleidingen en cursussen. Jongeren die het risico liepen werkloos te raken maakten dertien procent van de deelnemers uit, langdurig werklozen elf procent en moeilijk lerende scholieren zeven procent. Gedetineerden en tbs'ers vormden ten slotte twee procent van de deelnemers. Een klein deel van de deelnemers heeft in de loop van deze zeven jaren in projecten

voor verschillende doelgroepen meegedraaid.

De duur van projecten verschilde per doelgroep. Terwijl het aanvullende onderwijs voor de werknemers met een lage opleiding meestal een jaar of minder duurde, was het bij moeilijk lerende leerlingen vaak twee jaar of meer.

Grafiek 1. Deelnemers ESF-projecten naar doelgroep, 2007-2013.

Grafiek 2. Aandeel deelnemers met werk na einde van het project 2008-2012, per doelgroep

Arbeidsmarktpositie

Het ESF droeg bij aan de scholing van 568 duizend werknemers om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren. De subsidie verliep via de O&O fondsen. Deelnemers uit deze doelgroep waren voor het grootste gedeelte werkzame, middelbaar opgeleide mannen. Bijna 62 duizend leerlingen van praktijk scholen en uit het voorgezet speciaal onderwijs namen deel aan een project waarin zij werden voorbereid op een functie op de arbeidsmarkt of op een vervolgonderwijs op mbo-niveau. Projecten gericht op het voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid boden plaats aan bijna 109 duizend jongeren. Deze doelgroep werd speciaal ingesteld in 2010 toen de werkloosheid onder jongeren sterk steeg als gevolg van de crisis. De projecten werden georganiseerd vanuit gemeenten en vanuit bedrijfstakken. De deelnemers waren veelal laagopgeleid, maar hadden in meerderheid al wel een baan, vooral bij de projecten georganiseerd vanuit brancheorganisaties. Daarnaast namen bijna 93 duizend langdurig werklozen deel aan een project met het doel om hen naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Er werd specifiek aandacht besteed aan drie doelgroepen: niet-uitkeringsontvangers, 55-plussers met een uitkering en gedeeltelijk arbeidsgeschikten met een uitkering. In 2012 ontving bijna de helft van de

deelnemers in deze doelgroep een arbeidsongeschiktheidsuitkering en ruim een kwart was langer dan 12 maanden werkloos.

Het ESF subsidieerde ten slotte ook projecten voor 18 duizend gedetineerden, tbs-gestelden en jongeren in een jeugdinrichting of -instelling om hen voor te bereiden op een startkwalificatie of op een baan na afloop van hun detentie. Deelnemers in deze doelgroep waren voornamelijk jonge, laagopgeleide mannen.

Aan het werk

Omdat de ESF-projecten zijn gericht op het verbeteren van de arbeidsmarktpositie is van alle deelnemers onderzocht of zij bij het einde van het project een baan hadden, en hoe ze er een jaar later voor stonden. Ook werd gekeken of er sprake was van een vaste arbeidsrelatie, waarbij de arbeidstijd vast stond, of van een flexibele, zoals bij oproep- en uitzendkrachten.

In de doelgroep jeugdwerkloosheid had twee derde van de deelnemers aan het einde van de cursus een baan, maar dat kwam vooral omdat de meeste jongeren die via een brancheorganisatie waren ingestroomd al in die bedrijfstak werkten. Onder de jongeren die via gemeenten instroomden lag het aandeel werkenden bij het einde van de cursus aanzienlijk lager. Het aandeel dat een jaar na het

project werk had, viel in deze groep zelfs terug tot 55 procent, terwijl van de deelnemers die via de bedrijfstak een ESF-project volgden na een jaar nog 87 procent een baan had.

Bijna vier van de vijf jongeren die een jaar na het einde van het project werkten, hadden een vaste baan weten te bemachtigen, maar ook hier lag dit aandeel fors hoger onder jongeren die via de bedrijfstak aan een project deelnamen.

Van de langdurig werklozen had veertig procent na afloop van het project werk, maar een jaar na afloop was dat aandeel weer iets gezakt tot 37 procent. In bijna negen van de tien gevallen kregen de oud-deelnemers een vaste baan. Van de gedetineerde deelnemers had één op de acht na afloop van het project een baan, wat nog opliep tot één op zes twaalf maanden later. In 63 procent van de gevallen ging het dan om een vast werk. Na afloop van een project stroomden de meeste moeilijk lerende leerlingen door in het onderwijs of gingen ze aan het werk. Ruim een kwart van de deelnemers was werkzaam na het einde van het project. Een jaar later was dat aandeel gestegen tot 35 procent. In driekwart van deze gevallen was er sprake van een vaste arbeidsrelatie. Weinig verrassend is dat van de werknemers met een lage opleiding het overgrote deel van de deelnemers een baan had bij start en einde van het project. Gedurende de hele periode 2008-2012 lag het percentage ex-deelnemers met een baan bij het beëindigen van het project rond de 95 en ook een jaar later nog hoger dan negentig procent. Slechts zes procent van deze groep had een flexibele arbeidsrelatie.

Tot slot

In 2014 is een nieuw programma van start gegaan dat zal lopen tot 2020. Daarin is ook aandacht voor leeftijdsbewust personeelsbeleid en de bevordering van gelijke kansen tussen mannen en vrouwen en het tegengaan van discriminatie. ■

Noot

1. Centraal Bureau voor de Statistiek, *Wie worden bereikt door het Europees Sociaal Fonds? Kenmerken van deelnemers in Nederland.* (Den Haag/Heerlen 2014).